

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Tárgy: Az EU gazdasága: 2006. évi értékelés. Az euróövezet megerősítése: a fő politikai prioritások

COM(2006) 714 final – SEC(2006) 1490

(2008/C 10/22)

Az Európai Bizottság 2007. január 11-én az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján úgy határozott, hogy kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét: Az EU gazdasága: 2006. évi értékelés. Az euróövezet megerősítése: a fő politikai prioritások.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Gazdasági és Monetáris Unió, gazdasági és társadalmi kohézió” szekció 2007. szeptember 4-én elfogadta véleményét. (Előadó: Umberto BURANI, társelőadó: Olivier DERRUINE.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2007. szeptember 26–27-én tartott, 438. plenáris ülésén (a szeptember 26-i ülésnapon) 133 szavazattal 2 ellenében, 5 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB egészében véve egyetért az Európai Bizottság dokumentumával. Ugyanakkor ismertetni szeretne néhány szempontot, amelyek közül egyeseket már korábban nyilvánosságra hozott, még az euró elfogadását megelőző időszakban is. Az Európai Bizottság néhány esetben rejtett kritikát fogalmaz meg a tagállamok politikáinak bizonyos vonatkozásai kapcsán. Az EGSZB tartalmilag helyesli e kritikákat, azonban figyelmeztet arra, hogy a kormányok gyakran találják magukat szembe mérhetetlen súlyú problémákkal, amelyek a belpolitikából erednek, vagy olyan külső eseményekhez (pl. energiaválságok, konfliktusok) kötődnek, amelyeket nem tudnak befolyásolni.

1.2 A költségvetési politikák hosszú távú életképessége romlik, ha nincs folytonosság az egymást követő kormányok politikai irányvonalában. Ugyanez mondható el a strukturális reformokra is, amelyeket alapvetően szubjektív, a hivatalban lévő kormányok irányultságával összefüggő tényezők határoznak meg. Ezért az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a strukturális reformokat feltétlenül a folytonosság keretei között kell megvalósítani.

1.3 A termékek és szolgáltatások piacainak rugalmassága a gazdaságpolitika olyan aspektusa, amelynek esetében a kormányoknak el kell nyerniük a szociális partnerek egyetértését; a liberalizációt – amely országoként és ágazatonként változó eredményeket hozott – körültekintéssel kell végrehajtani, figyelembe véve az egyes országok és ágazatok sajátos adottságait.

1.4 A pénzügyi piacok integrációja – amely a vállalatoknak nyújtott szolgáltatásokat illetően lényegében már megvalósult – nehezebbnek bizonyul a kiskereskedelmi piacok tekintetében. A megvalósulást többnyire objektív akadályok (nyelvi különbségek, a szolgáltatások jellemzői stb.) gátolják. Olyan problémákról van szó, amelyek nem oldhatók meg jogalkotási vagy szabályozási úton, és amelyeket – amennyiben lehetséges – a piacnak kell megoldania. A meglévő szabályoknak elegendőknek kellene lenniük, ahhoz, hogy folytatódhasson az integráció; annál inkább szükség van azonban rendelkezésekre a fogyasztók

érdekei optimális védelmének és – adott esetben – a piacok ellenőrzésének érdekében.

1.5 Amint azt az Európai Bizottság kéri, a bértárgyalások során figyelembe kellene venni a monetáris unió kihatásait. Az EGSZB a maga részéről azt szeretné, ha – az eurócsoport és a foglalkoztatási Európai Tanács közös ülésezésének bevezetése révén – eljutnánk a monetáris, foglalkoztatási illetve gazdaságpolitikák konvergenciájához: a konvergencia révén – még ha elméleti is – idővel lehetővé válna a különböző politikák valódi harmonizációja.

1.6 A nemzetközi dimenzió jobb figyelembevételének ajánlásaikor az Európai Bizottság egy, az EGSZB által még az euró bevezetését megelőzően kinyilvánított kritikára válaszol. Az ázsiai országok előretörését nem szabad fenyegetésként érzékelni, hanem inkább olyan kihívásnak kell tekinteni, amelyre a versenyképesség és az újítás eszközével kell felelni.

1.7 A nemzeti kormányok feladata, hogy meggyőződéssel népszerűsítsék az euróövezetet: ajánlatos tartózkodniuk attól, hogy az eurónak tudják be a nemzetgazdaság problémáit, elhomályosítva a közös pénz bevezetéséből a nemzetgazdaság számára származó előnyöket. Kíváncos lenne egyébiránt, hogy azok az országok, amelyek nem vezették be az eurót annak forgalomba helyezésekor, egyértelműen kinyilvánítsák szándékaikat a jövőt illetően. Ennek célja nemcsak az volna, hogy a közvéleményt tájékoztassák az euróövezetről, hanem az is, hogy elősegítsék a jövőbeli európolitikák meghatározását annak ismeretében, hogy mely gazdaságok hivatottak részt venni az övezetben.

1.8 Az EGSZB megjegyzi, hogy az euró nemzetközi valutaként elért jelentősége meg kellene, hogy adja a számára azt a tekintélyt, amely ahhoz szükséges, hogy újból jelöljék arra, hogy helyet kapjon a Nemzetközi Valutaalapon belül. Nem arról lenne szó, hogy elvegye az egyik jelenlegi tag helyét, hanem arról, hogy új tagként vegyék fel. Az az ellenvetés, amely szerint az IMF alapszabálya nem teszi ezt lehetővé, nem tűnik megalapozottnak, illetve csupán ürügy.

1.9 Meglehetősen ellentmondásos javaslat került előtérbe, csupán az esetleges későbbi elfogadás lehetőségének felmérésére: egy európai stabilizációs alap létrehozásáról volna szó, amelyet a gazdasági fellendülések idején keletkezett adóbevétel-többletből „táplálnának”, és amelynek célja közösségi érdekű projektek finanszírozása lenne.

1.10 Az EGSZB általában véve elfogadhatónak ítéli az Európai Bizottság jelentését, azonban megragadja az alkalmat arra, hogy kiemelve, hogy a jelentés – csakúgy mint az euróra vonatkozó, bőséges dokumentáció – maga sem hangsúlyozza kellőképpen a közös pénznem politikai vetületét. Az euró jelenléte, hatása és távlatai ugyanis jóval túlmutatnak az egyszerű gazdasági, pénzügyi vagy társadalmi következményeken: valójában arról van szó, hogy a különböző országok érdekeinek közelítése mellett döntöttek, mégpedig úgy, hogy az Uniót összekötő, valódi cementként működő közös pénz köré vonják őket szövetségbe.

2. Bevezetés

2.1 Az Európai Bizottság közleményt tett közzé az EU gazdaságának 2006. évi alakulásáról, amelyben főként az euróövezet megerősítését szolgáló politikai prioritásokra helyezte a hangsúlyt. E dokumentum az „Adjustment Dynamics in the Euro area – Experiences and Challenges” ⁽¹⁾ című dokumentumon alapul, amely – szokás szerint – értékes hivatkozási pontot kínál a témában való elmélyüléshez.

2.2 Az EGSZB szokásához híven saját kezdeményezésű véleményben kommentálja az Európai Bizottság évenként kiadott dokumentumát ⁽²⁾. Ez a vélemény alkalmat nyújt a számára arra, hogy felidézze és megerősítse korábban megfogalmazott állásfoglalásait és ajánlásait, amelyeket ez a dokumentum adott esetben majd újra felhoz. A GMU működésének átgondolásához is hozzá kíván járulni olyan új elemeket nyújtva, mint az euróövezethez tartozó országok gazdasági és munkaügyi minisztereinek vegyes tanácsa, vagy – feltáró jelleggel – az európai stabilizációs alap létrehozására tett javaslat.

2.3 Másrészt az egységes valuta létrehozásának történelmi perspektívájában meg kell jegyeznünk, hogy az Európai Bizottság által a közelmúltban elfogadott vagy javasolt különböző intézkedések azon észrevételekre válaszolnak, amelyeket az EGSZB 1997. évi véleményében ⁽³⁾ megfogalmazott, a stabilitási és növekedési paktum alapjául szolgáló **egyes koncepciók merevsége** kapcsán. Akkoriban megjegyeztük, hogy a hivatkozási paraméterek és azok alkalmazásának meghatározása során nem vették kellően figyelembe a konjunkturális jellemzőket és a nemzeti politikákat. Az EGSZB által megfogalmazott javaslatokat akkor nem vették át: az idő azonban bizonyította azok érvényességét ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ A Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatóság által kiadott „The EU Economy Review” sorozat részét képező előzetes dokumentum.

⁽²⁾ A közelmúltban, az átfogó gazdaságpolitikai iránymutatások tárgyában készült vélemények listáját lásd a mellékletben.

⁽³⁾ A Monetáris Unió harmadik szakaszára előirányzott rendelkezésekkel kapcsolatos, 1997. május 28-i vélemény, HL C 287., 1997.9.22., 74. o.

⁽⁴⁾ Az EGSZB többek között javasolta, hogy a konvergenciakritériumokat – különösen az államháztartás hiányára és az államadósságra vonatkozókat – „időszakonként – például tízévenként – felül kellene vizsgálni”. Ezt a javaslatot elutasították, azonban az események azt igazolták, hogy még az EGSZB által javasolt tízéves időszak letelte előtt szükséges a stabilitási és növekedési paktum felülvizsgálata.

2.4 A realitásérzék kezdeti hiánya most visszatükröződik a – jogos, azonban kezdetől fogva előrelátható – **kritikákban**, amelyeket az eurócsoport országainak **gazdaságpolitikáival** szemben fogalmaznak meg: a nemzeti költségvetések kidolgozásának ugyanis **közös makrogazdasági alapon** kellene nyugodnia. Az Elnökségnek az eurócsoport 2006. november 6-i miniszteri ülésén kifejezett szándéka nem vált valóra: a nemzeti költségvetések kidolgozása még messze van attól, hogy a gazdaságpolitikák közötti szükséges koordináción alapulna.

2.5 Másrésztől számot kell vetni azzal, hogy a gazdaságpolitikák szükséges koordinációja rendkívül nehéznek bizonyul az eltérő társadalmi-gazdasági helyzetek és a különböző – olykor országonként eltérő irányba tartó – politikai célkitűzések fennállása esetén; nagy előrelépést jelentene tehát e politikák **konvergenciájának** elérése. A konvergencia számos tényezőtől függ, azonban leginkább a **foglalkoztatástól**, vagyis egy olyan tényezőtől, amelynek hatóköre és jellemzői az egyéb szakpolitikák együtthatásának eredményeként alakulnak ki.

2.5.1 Az átfogó gazdaságpolitikai iránymutatások és az Európai Foglalkoztatási Stratégia vezérelvei már két **integrált stratégiát** alkotnak; **széleskörű konvergenciát** lehetne elérni – legalább kísérletként a későbbi harmonizáció megvalósítására – az eurócsoport, valamint a Foglalkoztatási és Szociális Tanács euróövezethez tartozó tagjainak **közös ülése** révén. Az ezen ülés eredményeképpen létrejövő javaslatok megfontolásra érdemes elemeket szolgáltatathatnának a tavaszi Európai Tanács éves üléséhez.

3. Az európai bizottsági dokumentum

3.1 A közlemény három dicséretesen rövid részben megvonia az Európai Bizottság tapasztalatainak, különleges észrevételeinek és javaslatainak mérlegét. Nem szerepelnek a közleményben az immár hallgatólagosan elfogadott kijelentések, vagy az évek során már a gazdaságpolitika vezérelveinek szerves részévé vált elvek.

3.2 Az euró bevezetése utáni első évek tapasztalatainak mérlege

3.2.1 Az Európai Bizottság utal azokra a vitákra, amelyek megelőzték az euró 1999. évi bevezetését: az alapkérdés arra vonatkozott, hogy „a részt vevő országok **hogyan reagálnak** majd a **sokkhatásokra**, és **hogyan egyenlítik ki a versenyképességben fennálló különbségeket**, mivel alacsony a munkavállalói mobilitás, nem fejeződött be az áru- és szolgáltatási piacok integrációja, és megmaradt a nemzeti költségvetési autonómia”. E kérdések továbbra is aktuálisak. Nem vált be azonban azok borúlátó jóslata, akik úgy vélték: a Monetáris Unió aligha lesz hosszú életű.

3.2.2 **A sikerek,** vagy legalábbis az euró által szolgáltatott kedvező bizonyítékok vitathatatlanok: **az euró erős és stabil,** jól reagált a külső és a belső (közösségi) sokkhatásokra, valamint hatékonyan leküzdötte az inflációt. A tagállamok kihasználhatták „az eddigi legkedvezőbb finanszírozási feltételeket”. Az EGSZB szerint ezen előnyökhöz társul az is, hogy az euró számos tagállamot óvott meg az inflációtól, amit nemzeti valutájuk bizonyosan elszenvedett volna a megromlott gazdasági és költségvetési feltételek következtében. Az euró – amely a második deviza a világon – megvédte a tagállamokat a monetáris és pénzügyi megrázkódtatásoktól, amelyek különben ártottak volna a versenyképességnek, munkahelyeket szüntettek volna meg, és aláásták volna a piaci szereplők bizalmát.

3.2.3 A sikerekkel ugyanakkor szemben állnak egyes továbbra is problematikus szempontok. Sok esetben a nemzetgazdaságok nehezen – és igencsak eltérő eredménnyel – alkalmazkodtak a gazdaságukban bekövetkezett változásokhoz. Az eltérések tükröződnek a különböző **inflációs és növekedési rátákban;** a gazdaságok lelassulására visszavezethető kiigazításoknak a kezdeti versenyképességi veszteség kiegyenlítése után középtávon lehetővé kellett volna tenniük a gyorsabb tendenciózus növekedést. Ez nem, vagy legalábbis csak részben történt meg. Az Európai Bizottság következtetése szerint „általánosságban elmondható tehát, hogy az euróövezet még nem volt képes a tartósan magas növekedés és foglalkoztatottság elérésére”. Az EGSZB a későbbiekben foglalkozik ezzel a kijelentéssel.

3.2.4 Az Európai Bizottság másrésztől elismeri, hogy a kiigazítási nehézségek nem csupán vagy nem elsősorban az adóügyi és strukturális reformok végrehajtásában bekövetkezett késedelmek számlájára írhatók: ezek betudhatók a Monetáris Unió szabályai által előírt fegyelemnek is.

3.2.5 A GMU első éveiben egyensúlyhiányok és a **reál-effektív árfolyamok** elmozdulása volt tapasztalható; egyes tagállamok esetében ehhez járult a kamatok erőteljes csökkenése és „javultak a háztartásoknak kínált hitelek feltételei, miután az integráltabb pénzügyi piacon könnyebb volt hitelhez jutni”, ami közvetlen hatással volt a tartós és a nem tartós javak fogyasztására. Ezek a gazdaságok főként a tartós javak (ingatlanok) esetében érezték meg a külföldre irányuló fokozottabb befektetések kedvezőtlen hatását, ami tovább növelte a folyó fizetési mérleg hiányát.

3.2.6 Az Európai Bizottság általános jellegű észrevételt tesz – bár Hollandia példájából indul ki – annak kapcsán, hogy „a **fiskális politika** megtervezése a **gazdasági fellendülés idején** veszélyekkel jár”. Hollandiában az évtized elején tapasztalható erősen kedvező konjunktúra prociklikus hatásokat eredményezett a munkaerőpiacon és a pénzügyi piacon, valamint a fiskális politikában is. Az externális gazdasági feltételek hirtelen receszsiót okoztak, ami viszont drasztikus ellenintézkedések alkalmazását tette szükségessé.

3.2.7 Az **árak és a bérek** szintén szerepet játszottak e problémákban: nemzeti szinten túlságosan lassan alkalmazkodtak a ciklikus változásokhoz az általános bérvisszafofás ellenére, ami egyébként segítette a munkanélküliség csökkentését. Az alacsony termelékenységnövekedés a reálértékelődés terhére az árakra és a bérekre – azonban főként ez utóbbiakra – helyezte. E jelenségek nemzetközi szinten hatnak egymásra, a kereslet áthelyeződését eredményezik, és kihatnak a versenyképességre.

3.2.8 Végezetül: a **nominális és a reálkonvergencia** eredményei eltérőek, azonban tanulságosak is, ha vennénk a fáradságot a tények kritikus és tárgyyszerű elemzésére. Az Európai Bizottság szerint a különböző fejlemények „részben” a különböző nemzeti politikákat tükrözték. Az EGSZB ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy a nemzetközi és az európai konjunktúra *alapvetően* egységes módon hatott ki valamennyi országra; ha voltak is eltérések, ezek „nagy részt” a nemzeti politikákra vezethetők vissza. Spanyolországnak, Olaszországnak, Portugáliának és Írországnak az Európai Bizottság által felhozott példája a legjobb bizonyítéka annak, hogy a kedvező konjunktúrák idején a „tücsök” és a „hangya” költségvetési politika teljesen eltérő eredményekhez vezetett.

3.3 Az euró megfelelő működéséhez szükséges beavatkozások

3.3.1 A dokumentum e részének rendkívül nagy figyelmet kell szentelni, mert az ezt követő **öt „konkrét gazdaságpolitikai megfontolás”** képezi **az Európai Bizottság prioritásait a következő évekre,** jobban mondvá, egybevágnak ezekkel.

3.3.2 **1. megfontolandó szempont: még körültekintőbb költségvetési politikát kell folytatni.** Az alkalmazandó intézkedések lényegében megegyeznek azokkal, amelyeket a stabilitási és növekedési paktum felülvizsgálatakor jóváhagytak, és amelyeket a kormányoknak – és nem csupán az euróövezet kormányainak – időközben a magukéva kellett tenniük. Mindez abban a – nyilvánvaló, azonban az éves tervek elkészítésekor nem mindig betartott – ajánlásban fogalmazódik meg, mely szerint figyelembe kell venni **a költségvetési politikák hosszú távú fenntarthatóságát.**

3.3.3 **2. megfontolandó szempont: rugalmasabbá kell tenni az áru- és szolgáltatási piacokat.** Az Európai Bizottság célul tűzi ki az árak „lefelé történő módosításának rugalmasabbá tételét”, amit lehetetlen elérni, ha az árak merevek: e helyzetben a nominális bérek kiigazítása ellenállásba ütközik, amely nagyobb reálbércsökkenést eredményezne. Ösztönözni kell a **források vállalatoknak és ágazatoknak való újbóli kiutalását** is. Az árak rugalmassága és a források újbóli kiutalása egyaránt a nyitott és versenyképes piacok létrehozásától függ. Lehetséges, hogy felül kellene vizsgálni az uniós, nemzeti és regionális szintű adó- és kiadási politikákat is (vagy azok egyes aspektusait).

3.3.4 **3. megfontolandó szempont: fel kell gyorsítani a pénzügyi piacok integrációját.** E területen fontos előrelépések történtek, de az Európai Bizottság szerint még mindig sokat kell tenni az euróövezet pénzügyi piacaiban rejlő potenciálok kiaknázása érdekében: a pénzügyi integráció fokozása enyhítheti a gazdasági megrázkódtatások jövedelmekre és nemzeti hitelpiacokra gyakorolt hatását. Jelentős eredmények várhatók a pénzügyi szolgáltatások cselekvési tervétől és a folyamatban lévő kezdeményezésektől.

3.3.5 **4. megfontolandó szempont: a bérek meghatározása során figyelembe kell venni a GMU vonzatait.** A tárgyalási folyamatokban részt vevő szociális partnereknek rendelkezniük kellene a szükséges információkkal a bérek növekedése megfelelőségének felméréséhez, hogy értékelni tudják a kiigazítási folyamatok során várható hatásokat. Egy, a fejlesztési tervekkel összhangban lévő bérpolitika révén elkerülhetők lennének az euróövezetben alkalmazott effektív reálárfolyamok „túlzott korrekciói”.

3.3.6 **5. megfontolandó szempont: figyelembe kell venni a globális dimenziót.** Ezt a szempontot „módszeresebben” kellene figyelembe venni. Az euróövezetben és a nemzeti szinten alkalmazott gazdaságpolitikák gyakran alulbecsülik ezt a szempontot, amely pedig oly fontos a gazdaságpolitikák kialakítása során. Gondosan értékelni kell az euró – vagy inkább annak árfolyamai – kihatását a nemzetközi gazdaság egyéb szereplőire, mivel ettől függ a kereskedelmi, a pénzügyi és a gazdaságpolitikai stratégia.

3.4 Az euróövezet megerősítéséhez vezető út

3.4.1 Az Európai Bizottság dokumentuma ebben a fejezetben kijelöli a **Monetáris Unió megerősítéséhez és teljessé tételéhez szükséges intézkedéseket**; ez olyan prioritás, amely a jelenlegi nemzetközi környezetben egyre sürgetőbb. Külön ki szeretnénk emelni a közlemény következő mondatát: „az eddig tapasztalt eltérések bizonyos mértékig azokból a kezdeti fejleményekből adódnak, amelyek a tagok gazdaságait az euróövezet 1999. évi létrehozását megelőző időszakban érintették.” Ez legalább részben magyarázza a növekedésben és a szakpolitikákban tapasztalt azon eltéréseket, amelyek az utóbbi kilenc évet jellemezték.

3.4.2 A dokumentum ezt követően címszavakban mutatja be az **Európai Bizottság által kijelölt „utakat”**, lévén, hogy tartalmuk nagy részben a címeiből, valamint az egyes témakörökkel foglalkozó nagyszámú dokumentumból is kiviláglik. A követendő utak a következők:

- a) a strukturális reformok felgyorsítása és az integráció elősegítése;
- b) a tagok költségvetési helyzetének további erősítése és a nemzeti költségvetések javítása;
- c) a koordináció megerősítése az EU-ban, az euróövezetben és azokon kívül;

d) az euróövezet bővítésének támogatása;

e) közeledés a polgárokhoz.

Az EGSZB a későbbiekben fejti ki véleményét az egyes „követendő utakkal” kapcsolatban.

4. Az EGSZB megjegyzései

4.1 **1. megfontolandó szempont: még körültekintőbb költségvetési politikát kell folytatni**

4.1.1 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottság olykor ki nem fejtett, azonban mindenképp egyértelmű kritikáival egyes tagállamok azon politikáját illetően, amely gyakran inkább a konvergenciakritériumoknak megfelelő éves tervek bemutatására helyezi a hangsúlyt ahelyett, hogy a költségvetés megerősítését szolgáló stratégiát folytatnának. E kritikáknál azonban figyelembe kell venni azt, amit az EGSZB már az egységes valuta bevezetését jóval megelőzően megállapított ⁽⁵⁾: azaz, **egyetlen kormánynak sincs módja arra, hogy a korlátozásoktól és a feltételektől függetlenül teljes mértékben a saját – megfelelő – költségvetési politikáját alkalmazza.**

4.1.2 A konvergenciakritériumok által előírt **korlátozásoktól** függetlenül – amelyek feltehetően már részét képezik a „megfelelő” költségvetési politikának – léteznek más, **belső és külső természetű** korlátozások. A belső természetű korlátozások között említhetjük a strukturális jellegűeket, vagy a még el nem indított strukturális reformoknak betudhatókat. A külső természetű korlátozások között van a világgazdaság általános alakulása, főként az **„energiaszámla”**, amely egy országonként nagymértékben eltérő tényező, és amelyet soha nem szokás a gazdaságpolitikák eltéréseinek okai közé sorolni. Mindenképpen el kell ismerni, hogy egészen más az energiaellátásuk szempontjából teljes egészében vagy majdnem teljes egészében a külföldtől függő országok helyzete, mint azoké, amelyek kevésbé negatív mérleggel rendelkeznek, sőt egyes esetekben akár energia-exportőrök is.

4.1.3 Az EGSZB megjegyzi, hogy a múltban a strukturális reformok – a 4.1.6. pontban szereplő értelmükben – nem mindig hozták a várt eredményeket: szükség van e reformok jobb koordinációjára az egyes országokon belül és közösségi szinten is, valamint a versenyképesség és a foglalkoztatás támogatását célzó makrogazdasági politikákkal való nagyobb összhangjukra. Korábban nem mindig történt ez így, ugyanis a növekedés kiábrándító alakulása – amely minden országban meglehetősen hasonló tendenciát követ – azt mutatja, hogy a növekedés maga egyes országokban gyakorlatilag független változója volt e reformoknak.

⁽⁵⁾ „A kormányok nem mindig képesek országuk gazdaságát saját tetszésüknek megfelelően irányítani, (...) az előrejelzések pedig – még a legmegalapozottabbak is – pontatlannak bizonyulhatnak.” A 3. lábjegyzetben idézett 1997. évi vélemény.

4.1.4 A költségvetési politikák hosszú távú fenntarthatóságának figyelembevételével kapcsolatos ajánlásra (ld. 3.3.2) szintén külön ki kell térni. E politikák mindenkor a gazdasági/szociális jellegű megfontolások és a politikai orientációk keverékei. Ha visszatekintünk az euróövezet országaiban az utóbbi tíz év során bekövetkezett fejleményekre, látjuk, hogy közülük csupán kevesen őrizték meg a „politikai stabilitást”: különböző irányultságú kormányok váltották egymást minden egyes ország élén. Ez egyébként a demokratikus rendszerekben megszokott, sőt, kívánatos gyakorlat. De éppen e váltakozás által válik véletlenszerűvé a hosszú távú fenntarthatósági tervek elkészítése ⁽⁶⁾: megbízhatóságuk ugyanis a kormányok időbeni stabilitásától – valamint (természetesen) számos egyéb külső tényezőtől – függ.

4.1.5 A strukturális reformok sajátos vonatkozása egyes országokban, hogy az államadósság szintje jelentősen a maastrichti kritérium által megszabott határérték (a bruttó hazai össztermék 60 %-a) felett van, és nem változik kedvezően értékelhető mértékben az évek során. Az EGSZB szerint nem elegendő az, hogy ezt az államadósságot néhány kedvező év költségvetési többletével vagy egyszeri („one-shot”) műveletekkel csökkentsék. E helyett a közkiadások hatékonyságát kellene növelni, vagy – amennyiben ez elégtelennek bizonyulna – a szerkezetüket kellene radikálisan felülvizsgálni.

4.1.6 Az Európai Bizottság által a 3.4.2. a) pontban említett „út” (a strukturális reformok felgyorsítása) tehát akadályokkal teli, és a politikai orientációktól függően **jelentős mértékben szubjektív**. A strukturális reformok (nyugdíjak, egészségügy, közigazgatás, liberalizáció, energia) erős szociális kihatással bírnak; bennük a szociális partnerek részvétele meghatározó, és országonként eltérő; egyetlen kormány sem vezethet be olyan, akár ésszerű, akár ésszerűtlen intézkedéseket, amelyek nem találnak a polgárok egyetértésére. A közelmúlt történelme azt mutatja, hogy a strukturális reformok gyakran **különböző** és olykor szétartó **igények közötti kompromisszum** eredményei: a papíron tervezett „ésszerű” reformoknak számításba kell venniük, hogy léteznek konkrét és megkerülhetetlen igények.

4.1.7 Az EGSZB elismeri annak jelentőségét, hogy jól megtervezett és a tagállamok között megfelelően összehangolt strukturális reformokat hajtsunk végre. Ugyanakkor némelyikük aggodalmat kelthet a lakosok körében, akik ezért óvatosságból növelnék megtakarításaikat, emelve ezzel a megtakarítási rátát. Százalékpontban kifejezve e ráta napjainkig mutatott növekedése elhanyagolhatóan tűnik, abszolút értékben megadva azonban már egyáltalán nem ez a helyzet. Így 2001 és 2005 között a megtakarítási ráta kevesebb, mint egy százalékponttal emelkedett, ez azonban közel 50 milliárd eurót jelent, amellyel így a fogyasztási kiadások csökkentek ⁽⁷⁾. Egyesek véleménye szerint ez kedvező jel lehetne: a megtakarítások emelkedésénél kisebb fogyasztásnövekedés azt is jelenthetné, hogy a polgárok jövőbe vetett bizalma ismét megnő gazdasági szempontból. Más elemzők viszont a külföldi befektetésekre hívják fel a figyelmet,

sajnálkozásuknak adva hangot annak kapcsán, hogy azok volumene nagyobb az Európában megvalósítottaknál. A fenti, eltérő álláspontok képviselői valószínűleg közösen állapítják meg, hogy az Európába külföldről érkező beruházások növekedése határozottan a globalizáció kedvező hatása.

4.2 2. megfontolandó szempont: rugalmasabbá kell tenni az áru- és szolgáltatási piacokat

4.2.1 Az Európai Bizottság aláhúzza, hogy a „költségvetésnek fokozottan támogatnia kell az aktív kiigazítást” az **áru- és szolgáltatási piacok rugalmassága** területén. A rugalmasság „**lefelé irányuló rugalmasságként**” értendő, az euróövezet fennállásának első éveiben gyűjtött tapasztalatok ellentétéként. Ezen eredmény elérésének egyik módja az lenne, ha az árakat kevésbé merevvé tennénk, és elősegítenénk a források vállalatoknak és ágazatoknak való jobb kiutalását: ily módon elő lehetne segíteni a megfelelő bérezési szintek fenntartására irányuló igénnyel jobban összhangban lévő **béripolitikát**, valamint csökkenteni lehetne a ciklikus kiigazítási folyamatok szociális költségeit.

4.2.2 Az Európai Bizottság okfejtése valószínűleg helyes, az EGSZB azonban felveti a kérdést, hogy ez vajon reális és minden helyzetben, minden országban megvalósítható lenne-e. A *nemzeti piacok integrációja* (a 3.4.2. a) pont második része) részben elősegíthető az ösztönzők bevezetésére irányuló kormányzati politika révén, azonban a **béripolitika nagyrészt a szociális partnerek véleményének kikérésétől és a közöttük folyó tárgyalástól függ**. Az árak rugalmassága a szabadpiaci rendszerben tehát nem mindig és nem mindenhol független a kormányzati intézkedésektől; a gyakorlatban a különböző felek, a kormány, a munkaadók és a munkavállalók között kötött megállapodástól függ. Ugyanez mondható el bizonyos mértékig a források vállalatoknak és ágazatoknak történő újbóli kiutalásáról, amelyet bizonyosan elősegíthetnek ugyan az adóügyi vagy szabályozási intézkedések, azonban az végeredményben a piaci lehetőségek és a szociális partnerek közötti megállapodás függvénye.

4.2.3 Külön kell szólnunk a liberalizációról, amelyek szintén a források vállalatoknak történő újbóli kiutalásának egy tényezőjét jelenthetik. Noha elvét illetően hivatalos egyetértés van, a gyakorlatban látható, hogy a liberalizáció alatt országonként mást értenek, valamint eltérő módon és mértékben hajtják azt végre, az eltérő és olykor szétartó nemzeti politikai orientációknak megfelelően. A fenti intézkedések árakra és versenyre gyakorolt hatása vita tárgyát képezi (más kérdés a minőségre gyakorolt hatásuk), amiből az a következtetés vonható le, hogy az intézkedés nem mindig és nem mindenhol hozta meg a várt eredményt. Összefoglalva: az árak rugalmassága és a béripolitika kiigazítása a liberalizáció végrehajtásának lehetőségétől is függ annyiban, amennyiben azt akkor hajtják végre, amikor a piac alkalmas erre, valamint amennyiben a verseny, amelynek ebből erednie kellene, valódi előnyökkel jár a fogyasztók számára.

⁽⁶⁾ Lásd a 3. lábjegyzetben említett véleményt, mely szerint – „tekintettel az európai, azonban mindenekelőtt a nemzetközi politikai és gazdasági-szociális környezet bizonytalanságára – program helyett *programnyilatkozatokról* kellene beszélni, amelyek annyiban kötelezőek, amennyiben a konjunktúra reális alakulásához kapcsolódnak”.

⁽⁷⁾ Forrás: AMECO, a Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatóság adatbázisa.

4.3 3. megfontolandó szempont: fel kell gyorsítani a pénzügyi piacok integrációját

4.3.1 A **pénzügyi szolgáltatások** három évvel ezelőtt beindított **cselekvési terve** jó eredményeket hozott (az Európai Bizottság „fontos előrelépésekről” beszél), mind a fizetési rendszerek, mind a pénzügyi, mind az értékpapírpiacon, mind a vállalati banki szolgáltatások tekintetében. Ezekben az ágazatokban a pénzügyi integráció már nagymértékben megvalósult; lépéseket kell azonban még tenni a felügyeleti intézkedések, a szavazati jog gyakorlása, valamint a vállalatok közötti fúzió területén; mindezek szükséges intézkedések, azonban nem képeznek valódi akadályt a már folyamatban lévő integráció előtt.

4.3.2 Külön ki kell térni az az Európai Bizottság által felvetett problémára a **lakossági hitelpiacot és általában a lakossági pénzügyi szolgáltatásokat** illetően. Az EB szerint a „pénzügyi integráció fokozása enyhítheti a gazdasági megrázkódtatások jövedelmekre és nemzeti hitelpiacokra gyakorolt hatását”; ez az állítás bizonyosan megalapozott, azonban vitatható, hogy mértékadó módon megvalósítható-e. A **pénzügyi termékek** vonatkozásában a közösségi szintű integráció már megvalósult: semmi akadálya nincs annak, hogy bármely ország állampolgára bármely más országban értékpapírokat vásároljon vagy ott eladjon. A **pénzügyi szolgáltatások – főként a hitel –** vonatkozásában a helyzet bonyolultabb: **az európai szintű integráció olyan célkitűzés, amely rövid távon nem érhető el könnyen.**

4.3.3 A pénzügyi szolgáltatások – amelyek a biztosítási szolgáltatásokkal együtt kivételt képeznek – **kockázatot jelentenek az eladó számára:** minden egyes ügylet végrehajthatósága az ügyfél megbízhatóságától függ. Az eladónak külföldről kell információkat beszereznie, majd olyan szerződést készítenie, amely többek között az esetleges vitás ügyeket vagy a fizetéseképtelenséget szabályozó rendelkezéseket is tartalmaz. A belföldi piacon mindez nem jelent problémát, az azonos rendelkezéseket alkalmazó közösségi szintű integráció azonban különböző nyelvek használatát irányozza elő, valamint a vásárló országában hatályos törvények betartását, és esetlegesen az ottani bíróságok illetékességét. Mindezen feltételek költségekkel járnak, nehézségeket és törvényekkel vagy rendeletekkel nehezen leküzdhető akadályokat okoznak. A járható út (amelyet már alkalmaznak is) az, hogy az eladó fióküzleteket nyit a vásárló országában (országai-ban): ebben az esetben viszont nem beszélhetünk a piacok integrációjáról, hanem sokkal inkább a belső piacnak a szabad letelepedés elvei szerinti kibővítéséről. Az ebből következő kedvező hatás a nemzeti piacok versenyképességének erősítése és a fogyasztó nagyobb választási lehetősége.

4.3.4 A **lakossági pénzügyi piac** további integrációja tehát rövid távon nem valósítható meg jogalkotási kezdeményezések

vagy ösztönzések révén: az Európai Bizottság és a tagállamok erőfeszítéseinek ezért a reális, elérhető célkitűzésekre kellene irányulnia ahelyett, hogy nehezen megvalósítható célkitűzéseket követnének.

4.3.5 Összefoglalva: az EGSZB egyetért az Európai Bizottság ajánlásaival a pénzügyi piacok integrációjának **felgyorsítására** vonatkozóan, amely a pénzügyi források jobb elosztásának eszközeként e forrásokat oda irányítja, ahol a legnagyobb szükség van rájuk. Kiemeli, hogy a létező szabályok (és a vizsgálat tárgyát képező kiegészítő szabályok) elégségesek a piac törvényeire épülő integráció biztosításához; szükség van azonban a fogyasztói érdekek jobb és egységesebb védelmét garantáló jogszabályokra.

4.4 4. megfontolandó szempont: a bérek meghatározása során figyelembe kell venni a GMU vonzatait

4.4.1 Az EGSZB némileg meglepődött az Európai Bizottság azon mondatának olvasásakor, amely szerint a szociális partnerek nem rendelkeznek „valamennyi szükséges információval (...) a különféle fellépésekkel járó kihívásokról és hatásokról”, és ezért ésszerűtlen bérpolitikát folytatnak. Ez az álláspont ellentmondásosnak tűnik az Európai Bizottság által egy tanulmányban (*) védelmezett tézissel, amely szerint „az 1999–2005 közötti időszakban a nominális bérek alakulása az euróövezetben megfelelt az árstabilitási célkitűzésnek (...), ami a munka egységköltségének reálértéken mért 0.4 %-os »negatív növekedésében« tükröződött. Ezenkívül egyértelműen világossá vált, hogy a gazdasági helyzet javulása eddig nem eredményezte a bérek növekedésének gyorsulását, ami azt jelenti, hogy a munka egységköltsége továbbra is megfelel az árstabilitásra és a foglalkoztatásnak kedvező növekedésre vonatkozó elveknek. Egészében véve a termelőknek sikerült megőrizniük haszonrésüket a munkán kívüli költségtenyezők nyomása, valamint a nemzetközi verseny fokozódása ellenére.”

4.4.2 Az EGSZB már nyilatkozott erről a problémáról egy 2003. évi véleményében (*), amely továbbra is teljesen érvényes. Megjegyeztük, hogy bár a bérek a versenyképesség tényezői, a belső piacon megjelenő keresletet is ösztönzik. Az EGSZB hangsúlyozta, hogy a termelékenység fokozódását követő középtávú növekedést kellene biztosítanunk annak érdekében, hogy megőrizzük az egyensúlyt a kereslet kellő fejlődése és az árak versenyképességének megőrzése között.

4.4.3 E tekintetben az EGSZB emlékeztet a munkaügyi Európai Tanács 2007. januári, továbbá az eurócsoport 2007. februári következtetéseire, amelyeknek értelmében tisztességes bérfeltételeket kell kialakítani, és jobban kell elosztani „a növekedés gyümölcseit”.

(*) Európai Bizottság: „A munkaerőköltség alakulásának hozzájárulása az árstabilitáshoz és a versenyképesség kiigazításához az euróövezetben” (negyedéves jelentés az euróövezetről, 2007/1. szám, 6. kötet) (a dokumentum csak angolul áll rendelkezésre, a fordítást az EGSZB készítette).

(*) Lásd az EGSZB alábbi véleményét: „Átfogó gazdaságpolitikai iránymutatások a 2003–2005 közötti időszakra”, HL C 80., 2004.3.30., 120. o.

4.4.4 Az EGSZB ragaszkodik azon, régóta vallott álláspontjához, amely szerint meg kellene erősíteni a „makrogazdasági párbeszédet” abból a célból, hogy javítsuk az összhangot és növeljük a szinergiát a makrogazdasági politika különböző (monetáris, költségvetési, bérekkel kapcsolatos) területei között. E koordinációs hiány egyébként megerősíti az EGSZB azon meggyőződését, hogy az eurócsoport és a munkaügyi Európai Tanács közös üléseinek rendszere (lásd 2.5.1 pont) már nem csupán hasznos: egyenesen szükséges.

4.4.5 Az Európai Bizottság ugyan elégedetlenségét fejezi ki a gazdasági növekedés és a foglalkoztatás alakulása felett, ám különös módon ebben nem lát okot arra, hogy a makrogazdasági politikák eddigi irányának, valamint a javasolt politikai eszközcsomagnak megfelelő voltát átgondolja. Míg a költségvetési, és monetáris politika koncepciója változatlan marad, addig nem várható el, hogy egyedül a bérpolitika tegyen eleget a monetáris unió követelményeinek. Ez a politika a szociális partnerekre hárítaná azt a felelősséget is, hogy az egyéb politikai ágazatok hibáit kiegyenlítsék.

4.5 5. megfontolandó szempont: figyelembe kell venni a globális dimenziót

4.5.1 Teljes mértékben egyetértünk az Európai Bizottságnak a **nemzetközi dimenzió** tekintetbevételének szükségességére vonatkozó észrevételeivel, ezek túlságosan maguktól értetődőek. Csupán arra utalunk, hogy éppen az Európai Bizottság és a Tanács értékelte alul ezt a tényezőt a stabilitási és növekedési paktum eredeti szövegének elkészítésekor, noha az EGSZB ajánlásaiban kiemelte a **hosszú távú tervek bizonytalanságát**, tekintettel a nemzetközi **politikai** szintér előre nem látható **fejleményeire**. Felesleges emlékeztetni arra, hogy az elmúlt tíz év eseményei teljes mértékben megerősítették ezt a megállapítást. Jelenleg még kevésbé számíthatók ki a következő tíz év történései; ezért a közép- és hosszú távú tervekben szereplő „a nemzetközi dimenzió figyelembevétele” megfogalmazás inkább elméleti értékkel bír.

4.5.2 Az éves terveket illetően nyilvánvaló, hogy valamennyi tagállamot – akár az euróövezethez tartozik, akár nem – érinti a világkereskedelem alakulása, különösen a következő két szempontból: a **kölajjal** kapcsolatos események és az **ázsiai gazdasági hatalmak által támogatott növekvő konkurencia**. Azon országok csoportját, amelyek kölajtól való függése viszonylag csekélyebb, kevésbé sújtja az árak ciklikus alakulása; a másik csoport ezzel szemben erősen ki van téve a konjunkturális megrázkódtatásoknak, ami következőképp befolyásolja a belföldi árakat és a versenyképességet.

4.5.3 Hasonlóképpen a feltörekvő ázsiai országok **új piacokat nyitnak meg a versenyképesebb európai országok** előtt; ez ugyanakkor károsítja azon országok pozícióit, amelyek kisebb hangsúlyt helyeztek a versenyképességre és az innovációra. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye szerint túl nagy jelentőséget tulajdonítottak annak az elméletnek, mely szerint a gyengébb versenyképesség oka az **euró-árfolyamoknak** az ázsiai valutákhoz és a dollárhoz való **viszonyában** keresendő: ezzel szemben e hiányosság nagyrészt strukturális jellegű, és ezért szükség lenne a probléma radikális újrarendezésére a kormányok és a szociális partnerek részéről.

5. Egyéb követendő utak

5.1 Az EGSZB a különböző észrevételek keretében már véleményezett néhányat az „egyéb követendő utak” közül; ennek kiegészítéseként megemlítünk néhány észrevételt az Európai Bizottság által tárgyalt egyéb szempontokkal kapcsolatosan.

5.2 Az EGSZB sajnálja, hogy az Európai Bizottság megelégszik a GMU pusztán gazdasági megközelítésével, és elfelejti a politikai vetületet. A monetáris övezet nem öncélú: szélesebb körű társadalmi „projekt” eleme, amely az „együttélési szándék” kifejeződése. Számos történelmi példát láthatunk arra, hogy az olyan országok részvételével létrehozott monetáris övezetek, amelyek nem haladtak előre integrációjukban, végül szétesésre ítéltettek⁽¹⁰⁾. „Az euróra való átállást nem szabad egyszerű technikai pénznemváltásként kezelni és tervezni, hanem számottevő gazdasági, monetáris és társadalmi kihatásokkal járó, jelentős áttérésnek kell tekinteni.”⁽¹¹⁾ Ezt az üzenetet fel kell idézni akkor, amikor a huszonhetek elmélyednek a Szerződés felülvizsgálatában annak érdekében, hogy kivezzék az Uniót abból az intézményi válságból, amelynek számos oka között kiterjedt gazdasági és társadalmi problémákat találunk.

5.3 Állást kell foglalnunk az **„euróövezet bővítésének támogatása”** ponttal kapcsolatban (lásd 3.4.2. d) pont). Az Európai Bizottság felsorolja azokat az előnyöket, amelyeket a már az eurócsoport részét képező és az újonnan csatlakozó országok élvezhetnének; ez utóbbiak vonatkozásában azonban, úgy tűnik, csak „az euróhoz csatlakozni készülő országokra” gondol, tehát nyilvánvalóan az újonnan csatlakozott országokra. Egyetlen szót sem veszteget azon országok **„hosszas távolmaradására”**, amelyek már az euró bevezetésekor tagjai voltak az Európai Uniónak, és amelyek az „opt-out”, a kimaradás mellett döntöttek. Érdemes lenne ezt újfent vita tárgyává tenni. Az EGSZB – amely határozottan azt szeretné, hogy ezen országok felülvizsgálhassák döntésüket – úgy véli, hogy az Európai Bizottság erre vonatkozó észrevétele eldönthetné azt a dilemmát, hogy **végérvényesen el kell-e vetni a „kimaradó” országok csatlakozására irányuló feltevést**. Ennek ismerete is azon elemek része, amelyek befolyásolják az euróval kapcsolatos jövőbeni stratégiákra irányuló döntést. Sőt, más részről is sem világos, hogy az eurócsoporton kívüli országok közép- és hosszú távú terveinél hogyan lehetséges annak figyelmen kívül hagyása, hogy ezen országoknak lehetőségük van-e az egységes pénznem bevezetésére, illetve ez szándékukban áll-e.

5.4 Az EGSZB erőteljes üzenetet kíván küldeni a GMU-hoz csatlakozott országoknak arra vonatkozóan, hogy folytassák erőfeszítéseiket a maastrichti kritériumok teljesítése, valamint a politikáiknak egy valódi konvergencia fényében való közelítése érdekében. Teljesen elfogadhatatlan, hogy egyes országok nyilvánvalóan laza politikát folytassanak anélkül, hogy ezt kivételes körülmények indokolnák. Ez a magatartás rontja hitelességüket a többi tagállam felé, és végső soron egész Európa hitelességét csorbítja.

⁽¹⁰⁾ A Latin Monetáris Unió (1861–1920) összeomlásának egyik oka az adóügyi fejelem hiánya volt a tagjait alkotó országokban (Olaszország, Franciaország, Svájc, Belgium, Görögország). Egy 1873-ban (az akkoriban Norvégia részét képező) Svédország és Dánia részvételével létrehozott monetáris unió a politikai környezet megváltozásakor vallott kudarcot. Ezzel szemben a 19. századi német vámunió, amely monetáris uniónak adott helyt, sikert ért el az ország 1871. évi politikai egyesítésének köszönhetően. A monetáris siker és a politikai integráció tehát együtt jár annyiban, amennyiben egy ilyen unió a gazdaságpolitikák nagyfokú koordinációját kívánja meg, és így némi központosítást igényel.

⁽¹¹⁾ Az Európai Parlament jelentése az euróövezet bővítéséről (2006/21103 (INI)), 2006. június 1.

5.5 Végezetül: a „**közeledés a polgárokhoz**” üzenetét már annyit szajkózták, hogy mostanára „leitmotivá” vált. A téma azonban alapvető jelentőségű, és az **egyes kormányok közvetlen felelősségére** irányítja a figyelmet. Az euró előnye napjainkban nyilvánvalóak, amennyiben észre akarjuk venni azokat. Tény viszont az, hogy nemzeti szinten a kormányok gyakran saját érdemükként állítják be az árstabilitást, a könnyebb hitelhez jutást és egyebeket. Amikor ellenben a (vélt vagy valós) hibákról van szó, és különösképp az áremelkedésről, az eurót kiáltják ki felelősnek azokban az esetekben is, ahol nem az átállás volt ennek az oka. A politikában senkinek nem érdeke másoknak érdemeket tulajdonítani, ugyanakkor mindenki arra törekszik, hogy a létező hibákat másokra – vagy másra – hárítsa.

6. Az EGSZB egyéb észrevételei

6.1 Az Európai Bizottság dokumentumával kapcsolatos észrevételek kiegészítéseként az EGSZB az alábbiakban hívja fel a figyelmet két egyéb kérdésre, amellyel hozzá kíván járulni a téma további átgondolásához.

6.2 Az **euróárfolyamok változásait** az Európának más országokhoz – és főként az ázsiai országokhoz – viszonyított versenyképességében kialakult egyensúlyhiányok okaként

emlegették. Noha ez a szempont csak járulékos oknak tekinthető (és nem fő oknak, a 4.5.3. pontban elmondottak szerint), az EGSZB úgy véli, hogy ismételten és nyomatékosabban kellene kérelmezni, hogy az **euróövezet állandó helyet kapjon a Nemzetközi Valutaalapban**. Korábban felmerült a következő javaslat: egy, a Nemzetközi Valutaalapban résztvevő tagállam cserélje el állandó helyét az EU-val, azonban egyik ország sem szándékozik lemondani saját helyéről az euró javára. Ideális lenne azon lehetőség, hogy **egy további helyet** biztosítsanak a Nemzetközi Valutaalapban **az euróövezet részére**, azonban rövid távon a tagállamok képviselőinek koordinációja realisztikusabbnak tűnne. Másrésztől érthetetlen, hogy a nemzetközi kereskedelemben alapvető szerepet játszó valuta miért ne lenne jogosult a saját képviselőjére. Meglehetősen gyengének tűnik az ellenvetés, mely szerint a Nemzetközi Valutaalap alapszabálya ezt nem teszi lehetővé: egy alapszabály módosítása semmi-ségnek tűnik ahhoz a nyilvánvaló abszurditáshoz képest, hogy a világ egyik legerősebb valutája ne vehessen részt a nemzetközi monetáris politikák alakításában.

6.3 Az Európai Stabilizációs Alap létrehozásának ötletét, amely a tagállamok ⁽¹²⁾ közötti növekedési különbségeket szüntetné meg, az RB nagy kétkedéssel fogadja. Ahhoz, hogy erről komoly vita alakulhasson ki, ezt az ötletet mindenesetre jobban ki kell még dolgozni.

Kelt Brüsszelben, 2007. szeptember 26-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹²⁾ Ehhez az alaphoz minden tagállam hozzájárulna a gazdaságilag kedvező időszakokban keletkező adótöbblet egy részével, és a Tanács és az Európai Parlament által elsődlegesként és a közösségi érdekek megfelelőként elismert projektek finanszírozását szolgálná. A javaslat ellen felhozható fő érv, hogy a fegyvelmezett költségvetési politikát folytató országokat büntetné, tehát negatív ösztönző hatással járna.